

MAA-149

Seat No. _____

B. A. (Sem. III) Examination

October / November – 2018

Sanskrit : Paper-CE-303

(First Subsidiary) (Core Elective)

१. रघुवंशम्-सर्ग-१४ : कालिदासः ।

२. व्याकरणम्

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ (अ) गभे ते ऋश श्लोकोनो अनुवाह करो : ८

- (१) आनन्दजः शोकजमश्रु बाष्पस्तयोरशीतं शिशिरो विभेदः ।
गङ्गा सरय्वोर्जलमुष्णतातं हिमाद्रिनिष्यन्द इवावतीर्णः ॥
- (२) सौमित्रिणा सावरजेन मन्दमाधूतवालव्यजनो रथस्थः ।
धृतातपत्रो भरतेन साक्षादुपायसङ्घा इव प्रवृद्धः ॥
- (३) सर्वासु मातृष्वपि वत्सलत्वास्त निर्विशेषप्रतिपत्तिरासीत् ।
षडानना पीतयोधरासु नेता चमूनामिव कृत्तिकासु ॥
- (४) कलत्रनिन्दागुरुणा किलैवमभ्याहृतं कीर्तिविपर्ययेण ।
अयोधनेवाय इवाभितप्तं वैदेहिबन्धोहृदयं विदद्रे ॥
- (५) पौरेषु सोऽहं बहुलीभवन्तमपां तरङ्गेष्विव तैलबिन्दुम् ।
सोऽतुं न तत्पूर्वमवर्णमीशे आलानिकं स्थाणुमिव द्विपेन्द्रः ॥
- (६) अथानुकूल श्रवणप्रतीतामत्रस्त्रुभिर्युक्तधुरं तुरङ्गैः ।
रथं सुमन्त्रप्रतिपन्नरश्मिमारोप्य वैदेहसुतां प्रतस्थे ॥

(ब) गभे ते भे स-संदर्भ सभज्ञावो : ५

- (१) तामूचतुस्ते प्रियमप्यमिथ्या ।
- (२) रराज शुद्धेति पुनः स्वपुर्यै संदर्शिता वह्निगतेव भर्ता
- (३) यशोधनानां हि यशो गरीयः ।
- (४) आज्ञा गुरुणां ह्यविचारणीया ।

૨ મહાકાવ્યનાં લક્ષણો જણાવી રઘુવંશનું મહાકાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪

અથવા

૨ મહાકવિ કાલિદાસના જીવન અને સમય વિશે વિગતે લખો. ૧૪

૩ 'રઘુવંશમ્'નાં ૧૪મા સર્ગનું રસદર્શન કરાવો. ૧૪

અથવા

૩ સીતાસંદેશમાંથી વ્યક્ત થતું સીતાનું કારુણ્ય આલેખો. ૧૪

૪ નીચેનામાંથી ગમે તે બે ટૂંકનોંધ લખો : ૧૪

(૧) 'રઘુવંશમ્' શીર્ષક

(૨) સીતાદોહદ

(૩) રામનું પાત્રાલેખન

(૪) ઉપમા કાલિદાસસ્ય

૫ ગમે તે સાત પ્રશ્નોના બે-ત્રણ વાક્યોમાં જવાબ આપો : ૧૪

(૧) રઘુવંશના પ્રારંભમાં કવિ કોની સ્તુતિ કરે છે ?

(૨) 'રઘુવંશમ્' સર્ગ ૧૪ને કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?

(૩) રઘુવંશની રચના કોણે કરી ?

(૪) સીતાનો લોકોપવાદ સાંભળી રામની ચિત્તવૃત્તિ કેવી બની ?

(૫) ક્ષત્રિય સ્ત્રીઓ માટે કયો શબ્દ ગૌરવ અપાવનાર છે ?

(૬) રઘુવંશનો કાવ્યપ્રકાર જણાવી તેની સર્ગ સંખ્યા લખો.

(૭) કાલિદાસ કયા અલંકાર માટે પ્રસિદ્ધ છે ?

(૮) વાચનું તુ. એ.વ. અને જગત્નું પંચમી બ.વ.નું રૂપ આપો.

(૯) અસ્મદ્ અને યુસ્મદનું ષષ્ઠી બ.વ.નું રૂપ લખો.

(૧૦) ચન્દ્રમસે રૂપ ઓળખાવો.

(૧૧) કિમ્ (પું) ષષ્ઠી એકવચનનું રૂપ લખો.

(૧૨) રાજસુ અને તદ્નું સપ્તમી બ.વ.નું રૂપ લખો.